

POW

PROTECTOURWINTERS.FI

Polku talvien pelastamiseen

- **VAIKUTA POLITIIKKAAN**

Jotta talvet voidaan pelastaa, koko yhteiskuntaa täytyy muuttaa. Käytä äänioikeuttasi ja äänestä vain ehdokkaita, jotka pitävät ympäristömme puolta. Kerro, että he menettävät äänesi, elleivät aja riittävän kunnianhimoista ilmastopolitiikkaa.
- **OLE ÄÄNESSÄ**

Puhu ilmastomuutoksesta ystäville, perheellesi ja työtovereillesi sekä sosiaalisen median verkostoissasi. Ilmastoaktivismia ei ole ilman aktiiveja.
- **OPISEKELE**

Lue ilmastomuutoksesta netistä, kirjoista sekä luotettavista tiedotusvälineistä ja kerro oppimastasi muille.
- **ELÄ YKSINKERTAISEMMIN**

Vähennä kulutustasi, älä osta mitään turhaa, käytä tavaroita uudelleen ja pidempään sekä kierrätä se mitä et enää tarvitse.
- **SYÖ ILMASTOYSTÄVÄLLISESTI**

Syö kasvispainotteisesti ja vältä eläinperäisiä tuotteita, älä heitä ruokaa roskeen ja suosi vastuullisesti tuotettuja elintarvikkeita.
- **MATKUSTA FIKSUMMIN**

Matkusta lähelle, suosi joukkoliikennettä, valitse juna lentämisen sijaan ja jos lennät ole kohteessa kerralla pidempään.
- **ÄÄNESTÄ LOMPAKOLLASI**

Suosi yrityksiä, joiden tuotteet ja toimintatavat ovat ympäristöystävällisiä ja joille ympäristöstä huolehtiminen on etusijalla.

Sini Pyy: Äänestä Lompakollasi – sillä on väliä, miten rahasi käytät

Sini Pyy on paraurheilija ja Protect Our Winters Finlandin yhteisömanageri.

Meistä jokainen tekee päivittäin satoja päätöksiä: Mitä syön päivälliseksi, mitä puen päälleni rinteeseen, millä liikun työpaikalle tai missä harrastuksissa vietän iltani?

Hengästyttävä määrä valintoja, joiden vaikutusta ympäröivään maailmaan ei aina jaksakaan edes pystyä arvioimaan.

On kuitenkin tärkeä ymmärtää, että juuri näistä pienten valintojen puroista syntyy merkittävä kokonaisvaikutus, jonka kertautuessa myös positiiviset vaikutukset voivat olla reilusti suuremmat, kuin mitä osaamme kuvitella.

Joka kerta valitessasi makaronilaatikoon härkismurun jauhelihan sijaan tai korjatessasi toppahoususi Vaatelaastarilla uusien ostamisen sijaan, äänestät lompakollasi vahvemmin kuin uskotkaan.

Omien kulutusvalintojen vaikutusta ympäristöön voi arvioida esimerkiksi laskemalla henkilökohtaisen hiilijalanjälkensä. Jotta pääsisimme hallituksen asettamiin ilmastotavoitteisiin vuoteen 2035 mennessä, tulisi yksittäisen suomalaisen hiilijalanjäljen olla alle 2500 kiloa. Tämä on suhteellisen kunnianhimoisen tavoite, sillä tällä hetkellä suomalaisen keskimääräinen hiilijalanjälki on yli 10000 kiloa. Tavoitteeseen pääseminen vaatii kunnianhimoisia päätöksiä niin rakenteiden kuin yksilötasolla, mutta jalkimmaisesta on helpompi aloittaa.

Suomalaisten hiilijalanjälkeen vaikuttavista tekijöistä merkittävimpiä

ovat asuminen, liikkuminen ja ruoka. Helpoin tapa vaikuttaa omaan hiilijalanjälkeen on kuluttaa vähemmän, ja keskittää kuluttaminen vastuullisiin yrityksiin, jakamis- ja kiertotalouteen, sekä palveluihin. Esimerkiksi Ylläksen seudulla on mahtavia mahdollisuuksia tukea paikallisia ohjelmalaitteita, vuokrata liikuntavälineitä paikallisista yrityksistä ja hyödyntää hankinnoissa Ylläksen Kampetoria Facebookissa.

Markkinatalouden periaatteiden mukaisesti kysynnän ja tarjonnan lait pätevät myös meillä kotomaassamme, ja yksilöiden kulutusvalinnoilla on aivan aidosti merkitystä. Tästä yksi esimerkki on se, että Ylläksenkin markettien ja ravintoloiden kasvisruokavalikoima paranevat jatkuvasti, ja latukahviloista löytyy yhä useammin vaihtoehtona myös vegaaninen munkki-kaakao.

Jokaisella ei ole mahdollisuutta ostaa sähköautoa, sijoittaa vain ympäristöystävällisiin kohteisiin tai asentaa katolle aurinkopaneeleita, mutta esimerkiksi ruokakaupassa tehtävillä valinnoilla, tai suosimalla lähituottajia ja -palveluita voi edistää omalta osaltaan siirtymää vähähiilisempään arkeen.

Monet kuluttamiseen liittyvät kysymykset vaativat syvempää tarkastelua sekä omassa arvomaailmassamme, että siinä, mitä pidämme normaalina. Siirtämällä ajatustapaa omistamisesta ja ostamisesta lainaamiseen, vuokraamiseen ja korjaamiseen, olemme oleellisen äärellä.

Muutoksen myötä saatat jopa yllätyä, kuinka paljon voi säästää sekä rahaa, aikaa, että hermoja, kun omistamisen ja varastoinnin taakka vähenee.

Äkäslompololainen Keijo Taskinen on riistabiologi, joka kirjoittaa, valokuvaa ja pyrkii katselemaan maailmaa eläinten, toislaisten ystäviemme, silmin. Hetkiä Keijon matkassa -sarja ilmestyy kevään jokaisessa Kuukkelissa.

Kevät kolmessa tavussa

Uupumusta, vilua ja yön kiristystä; autioita lompoloita ja tyhjiä pesäpouluja; loputtomia pettymysten peninkulmia. Tätä oli *Tiitin* (Yrjö Kokko) ja *Niuniun* (Sulo Rova) elämä kuutena sotien jälkeisenä keväänä.

Toukokuussa 1950 Tiitin ja Niuniun uurastus ja unelmointi palkittiin: he löysivät Enontekiön erämaasta *Hannan* ja *Marskin*, pesivän joutsenparin. Ilmestyi Yrjö Kokon *Laulujoutsen*-kirja. Alkoikin kansallislintumme aika.

Toukokuussa 2020 neljä miestä lähtee seuraamaan Tiitin ja Niuniun 70 vuotta vanhoja jälkiä.

Kolme päivää myöhemmin he mittaavat loputonta lumikenttää potku kerrallaan. Takanaan heillä on pyryä ja paistetta. Kintereissä painaa neljän peninkulman taival halki jänkien, lompoloiden, tievojen ja kuolpunoiden.

- Täällä on täysi talvi, sauvalla mitattuna 130 senttiä lunta, tokaisee *Potpot*, ikiliikkuja.
- He hiihtävät kohti koillisessa kohoavaa Suomuvaa-
raa. Talvisella ylängöllä ei näy muuta elämää kuin riekkoja, korppeja, kapustarintoja ja poroja. Valkoisuuden rikkovat vain siellä jököttävät kivenjätkäleet ja lumesta pilkistävät poronraadot.
- Matkan kohokohta on keidas, kaltio, jonka rannoilta löytyy valtavia räpylänjalkia ja joukkaisten jätöksiä. Jälkien jättäjiä ei vain näy eikä kuulu.
- Uskomatonta! Myöhästymme taas, noituu *Kraaku*, naparetkeilijä.
- Siinä ne on sentään läpytelly, haastaa *Hulmu*, savolainen sananiekka.
- Potpot kapellimestarina he pystyttävät teltan pienen jokilaaksoon. Leiripaikan ratkaisee talvinen ylellisyys, vesi, jota Hulmu koukkii kastumisen uhalla.
- Mutta yksi on joukosta poissa. *Kuikui*, koollekutsuja, on joutunut elämänlontujen lumoihin. Leiripaikan viereisen tievan harjaa pitkin vyöry nimittäin riekotokka. Ja on toukokuun puoliväli!
- Vaellusparvi, Uskomatonta! Niidenhän kuuluisi olla pareittain pesimätouhuissa, tuumaa *Kuikui* ällistyneenä.
- Keikkuvat vielä tunturikoivuissa syömässä!
- Ja ne äänet, joita Tiiti niin elävästi kuvasi. Kevätäännet, joita *Kuikui*, kokenut tunturikulkija ei ollut ennen kuullut. Joiden olemassaoloa hän oli alkanut epäillä.
- Kukkojen kuoro aloittaa tutulla *Kopek*, *kopek*, *kopeek* -alkusoitolla, joka esitetään keväisen haastavalla sävyllä. Sitten kaksi kukkoa nauraa toisilleen: – Hähää! Hähähää! Kolmas yhtyy sävelmään erikoisella Groh, groh -välilaulullaan.
- On äänistä myyttisimmän, riekkokanan grande solon vuoro: NJIU, njiu njiu.
- Kevät kolmessa tavussa.
- Kuikui* naakii riekkokojen perässä, ottaa kuvia ja istahtaa päälle. On niin tyyntä, että etääntyvien riekkokojen pyrähdykset, puusta putoamiset ja konsertti kuuluvat vielä satojen metrien päästä. Tovin hän on ikionnellinen.
- Seuraavana yönä *Kuikuin* hymy hyytyy. Pakkasta on toistakymmentä astetta ja hän lähti matkaan entisajan tyyliä eli kevein varustein. *Kuikui* horrosta unen loputtomilla, kylmillä rajamailla aamuauringkoa odotellen.
- Hän kuulee riekkokojen tervehtivän uutta päivää, tuntee nousevan auringon lämmön, haistaa lumen alta paljastuneen maan vahvan tuoksun. Ja hengittää outoa odotusta, hiljaista hetkeä talven ja kesän kynnyksellä.

Kirjailija ja toimittaja Kari Kaulanen on syntyjään Äkäslompolosta. Hänen käsialaansa ovat muun muassa Kuuramäki-trilogia ja Riemuliiterin historiikki. Kaulanen on myös yksi Kuukkelin aikaisemmista omistajista ja päätoimittajista. Mie ja matkailu -sarja ilmestyy jokaisessa kevään Kuukkelissa.

Spedeä tansauttamassa

Syyskuussa 1974 met soitima Äkä-Hotellissa. Ennään yleisö ei koostunut sukulaista ja muista lähiseutujen asukkaista. Oli ruska-aika ja kylässä ruskatuристia.

Mie en muista ihan tarkoin, mutta mie piän, että meitä vähä jännitti alkaa soithaan turistille. Pahin jännitys meni kuitenkin ohi, ko met huomasimme, että neki tykkäsit meän soitosta. Kävit kehumassaki, että teillä on niin hyärytmistä musiikkia, että sitä on helppo ja mukava tansata.

Kehuthan tietenkin innostit meitä ja lisäsit meän ittevarmuutta. Ainaki omasta mielestä met aloima jo olheen oikeita muusikoita.

Myöhemmin syksylä met soitima taas Ylläs-Motellissa ja Oloksella. Oloksen isäntä, **Yliniemen Arvo**, omisti myös kirkonkylälä olevan Hotelli Muonion.

Yhtenä iltana se sano, että tet menettäki tänä iltana sinne, kirkonkyläle. Met, että emmä me mihinkhään lähe, meilä on sopimus vain Olokselle. Arvo katto meitä semmosella ilhmeelä, että meilä aloit housut tutisheen. Taisi se vielä sanoa jotaki sen suuntasta, että tet menettä sinne, minne mie käsken. Ja methän menimä.

Mithään säröä tuo taphaus ei meän ja Arvon välile jättäny.

Joulukuun viikonlopuiksi meät pestathiin Pallastunturin hotelin. Soittopäivät olit perjantai ja

lauvvantai.

Yhtenä iltana yleishöön kuulu itte **Spede Pasanen**, joka oli tullu lähheiselä mökiltänsä viethään ravintolailtaa. Met olima jo virittelemässä kitaroita, ko Spede tuli paikale. Ennenkö meni pöythän, se kurkisti orkesterikorokheele ja sano: ”Ai, täällä on bändikin. Kiva.”

Spede tansautti ahkerasti ja selvästi tositarkotuksela yhtä ravintolan työntekijää.

Soittokorokheela olit talon puolesta valot, jotka oli suunattu tansilaattialle. Niinpä met saatoima seurata miehen eesotamuksia. Se varhmaan vaistosi meän vahtaamisen, ko se tuli vähä nokka mutkala käskheen meitä

himentämhään valoja.

”Tehän täällä olette esiintymässä, emme me”, se perusteli.

Lauvvantaipäivinä met harjotelimma, ko talossa ei ollu juuri muuta väkeä ko henkilökunta. Met reenasimme muun muassa juuri ilmestynyttä *Get onia*. Mie olin kirjottannu sen sanat **Kaunole** voneettisesti, vaikka en niistä juuri mithään ymmärtänykhään. Myöhemmin selvis, ettei niissä juuri mithään ymmärettävää ollukhaan.

Jonaki iltana met sitte sen ensimmäisen kerran soitima. Ja sen jälkheen varmasti satoja kertoja.